

การเคลื่อนไหวของท้องถิ่นภายใต้ระบบย่านอนุรักษ์เพื่อ กลุ่มอาคารประเพณีในประเทศญี่ปุ่น

Local Movement under the System of Preservation District for Groups of Traditional Buildings in Japan

ตรีชาติ เลาก้าวหนู

Treechart Laokaewnoo

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Faculty of Architecture, Chulalongkorn University

บทคัดย่อ

ระบบย่านอนุรักษ์เพื่อกลุ่มอาคารประเพณีหรือเด็นเคน เซโด เป็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ด้านการอนุรักษ์ที่สำคัญของประเทศญี่ปุ่น โดยเป้าหมายที่สำคัญของระบบนี้คือการสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถจัดการมรดกทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาคารประเพณีในชุมชนของตนเอง การศึกษานี้มุ่งเน้นที่การสืบค้นที่มาของการเคลื่อนไหวด้านการอนุรักษ์เมืองในระหว่างขั้นตอนต่าง ๆ ของย่านอนุรักษ์ใน 4 ประเด็น คือ คุณค่าทางวัฒนธรรม แรงผลักดันของการเคลื่อนไหว กลุ่มบุคคลหรือองค์กรผู้นำการเปลี่ยนแปลง และกระบวนการหรือขั้นตอนที่มีลักษณะเฉพาะ โดยเลือกกรณีศึกษาเป็นย่านอนุรักษ์ซึ่งมีคุณลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน 5 ย่าน ข้อค้นพบสำคัญจากการศึกษาแสดงให้เห็นวิธีการที่คนในท้องถิ่นขับเคลื่อนการเคลื่อนไหวด้านการอนุรักษ์ในพื้นที่ ผลที่ได้จากการเคลื่อนไหวและสะท้อนกระบวนการที่ไม่เป็นทางการในการจัดการด้านการอนุรักษ์ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับเมืองอื่น ๆ ในโลกตะวันออก

Abstract

The system of preservation district for groups of traditional buildings: Denken Seido is one of significant paradigm shift of preservation movement in Japan. The main purpose of this shift is to encourage local residences to manage cultural properties, especially traditional buildings, in their own communities. This study emphasizes backgrounds of urban conservation movements in four items: cultural values, impulsions of movements, change agents and specific procedures. The main findings from this study represent how each stakeholder drives the preservation movement and what are results of these movements. These findings demonstrate the informal procedure in preservation management that is advantageous for others especially towns in the eastern world.

คำสำคัญ (Keywords)

ย่านอนุรักษ์ (Preservation District)

ประเทศญี่ปุ่น (Japan)

กลุ่มอาคารอนุรักษ์ (Traditional Buildings)

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร: กรณีศึกษา โครงการไม้ดอกไม้ประดับ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

Agro Tourism Destination Development: A Case Study of the Ornamental Plants Project for Bang Kruai District, Nonthaburi Province

กนกพร สายเขียว และ ดร. สุภาพร แก้วกอ เลี้ยวไพโรจน์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Faculty of Architecture, Kasetsart University

บทคัดย่อ

โครงการไม้ดอกไม้ประดับ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2547 เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร โครงการนี้ประสบความสำเร็จด้านการจำหน่ายและขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ แต่ไม่ประสบความสำเร็จด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร งานวิจัยนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพของพื้นที่ ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาความต้องการและแนวทางการพัฒนาพื้นที่จากความคิดเห็นของผู้วิจัย และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการ ผู้ซื้อ และภาครัฐ ผู้วิจัยได้จัดทำเกณฑ์การประเมินศักยภาพพื้นที่ เพื่อสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าพื้นที่อำเภอบางกรวย มีศักยภาพระดับปานกลาง (63%) ในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จากการสำรวจภาคสนามและการสัมภาษณ์ พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาพื้นที่ คือ 1) องค์กรภายในชุมชนไม่มีความเข้มแข็ง ไม่มีการสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการในพื้นที่ใกล้เคียง 2) ขาดการประชาสัมพันธ์โครงการแก่บุคคลภายนอก 3) ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยว ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางการพัฒนา โดยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการรวมกลุ่มกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง เน้นกระบวนการจัดการชุมชน การขยายพันธุ์ไม้ และส่งเสริมการประชาสัมพันธ์โครงการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น

Abstract

The Ornamental Plants Project for Bang Kruai District, Nonthaburi Province was established in the year 2004. The project has been successful in selling and plant propagation but not in agro tourism destination development. This study aims to study problems and obstacles for the project development, customers' needs as well as to propose developmental guidelines based on view of the researcher traders, customers, and government sectors. Based on researcher's evaluation criteria for land development potential, Bang Kruai District has an intermediate potential (63% rating) for agro tourism. Results of the field survey and interview demonstrate the problems and obstacles for project development including the following: 1) a weak relationship network between community and neighbouring traders 2) lack of public relations and, 3) inadequate tourist facilities. Therefore, the recommended development guidelines include supporting community management, the expansion of the traders' network, continuing the public relations process, and improving the quality of tourist facilities.

คำสำคัญ (Keywords)

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro Tourism)

ไม้ดอกไม้ประดับ (Ornamental Plants)

เกณฑ์การประเมินศักยภาพของพื้นที่ (Criteria to Evaluate Land Potential)

แนวทางการฟื้นฟูตลาดดั้งเดิม: กรณีศึกษาตลาดฉัตรไชย อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Guidelines to Renovate Traditional Markets: A Case Study of Chatchai Market, Amphoe Hua-Hin, Prachuap Khiri Khan Province

ชยินทร์ ศรีสุราช

Chayin Srisurach

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Faculty of Architecture and Planning, Thammasat University

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เน้นศึกษาถึงการเสนอแนวทางการฟื้นฟูและอนุรักษ์ย่านตลาดเก่าโดยใช้กรณีศึกษาเป็นย่านตลาดฉัตรไชย ซึ่งเป็นย่านตลาดเก่าที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ สังคม และสถาปัตยกรรม เป็นอย่างมาก แต่ถูกปล่อยปละละเลยจากคนในชุมชนและภาครัฐทำให้เกิดความเสื่อมโทรมทั้งทางกายภาพและเศรษฐกิจ โดยการวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะฟื้นฟูด้านกายภาพของตลาดฉัตรไชยให้เหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบันของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวควบคู่กับการอนุรักษ์คุณค่าทางประวัติศาสตร์และสังคม

ผู้วิจัยจำแนกกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ คนในชุมชน คนที่เข้ามาใช้งานตลาด และผู้เชี่ยวชาญของกรมศิลปากร การศึกษาเริ่มจากการวัดคุณค่าของย่านตลาดฉัตรไชยทั้งจากความเห็นของชุมชนและตามทฤษฎีการอนุรักษ์ เมื่อเห็นถึงคุณค่าสมควรจะทำการฟื้นฟูจึงนำเอาความต้องการของชุมชนและบริบทในพื้นที่มาวิเคราะห์ถึงรูปแบบของการอนุรักษ์และฟื้นฟูที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพแต่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนน้อยที่สุด โดยเน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นหลัก จากนั้นจึงหากระบวนการจัดการที่สอดคล้องกับความต้องการที่กล่าวข้างต้นเพื่อที่จะให้กระบวนการอนุรักษ์และฟื้นฟูเป็นไปได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพต่อไปแม้ว่าสังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรในอนาคต พร้อมนำเสนอเป็นแนวทางการฟื้นฟูย่านตลาดเก่าสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือชุมชนที่มีปัญหาย่านตลาดเสื่อมโทรมเช่นเดียวกันซึ่งมีเป็นจำนวนมากในปัจจุบัน

Abstract

This goal of this study is to propose a guideline for renovation and preservation of traditional market areas through a case study of Chatchai market in Hua Hin. Chatchai market has been abandoned by the government and the community despite its historical, social, and architectural values. The renovation of physical features will provide an optimal solution for both community and tourists along with social and historical preservation.

The research consists of input from the community, users, and specialists of the Fine Art Department. Literature reviews and community viewpoint survey on values were analyzed to propose an effective solution by emphasizing the community participation with the least impact on their lifestyle. Management methods will be applied for a sustainable and sufficient traditional market. The outcome will contribute to the government sector or other traditional market communities.

คำสำคัญ (Keywords)

การอนุรักษ์ (Reservation)

การฟื้นฟู (Renovation)

ตลาดนัดรถไฟ (Chatchai Market)

แนวทางการจัดการทรัพยากรทางกายภาพสำหรับโรงแรมราคาประหยัด ในจังหวัดเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก: กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

Facility Management Guidelines for Budget Hotels in the East-West Economic Corridor Provinces: A Case Study of Amphoe Muang, Mukdahan Province

เกรียงไกร ลุสวัสดิ์ และ ดร. นันทน์ วิเชียรน้อย

Kriangkrai Lusawat and Nipan Vichiennoi, Ph.D.

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Faculty of Architecture and Planning, Thammasat University

บทคัดย่อ

ในปัจจุบัน การจัดการพื้นที่ภายในโรงแรมราคาประหยัดในต่างจังหวัดนั้น ยังไม่ได้มีการกำหนดมาตรฐานที่ชัดเจน ในขณะที่ธุรกิจโรงแรมลักษณะดังกล่าว เริ่มมีให้เห็นมากขึ้น การศึกษานี้จึงมุ่งศึกษาแนวทางการจัดการทรัพยากรทางกายภาพสำหรับโรงแรมราคาประหยัดที่ตั้งอยู่ตามเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก โดยใช้กรณีศึกษาในอำเภอเมืองจังหวัดมุกดาหาร ร่วมกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออกแบบโรงแรมราคาประหยัด ร่วมกับทฤษฎีการจัดการทรัพยากรทางกายภาพ เมื่อได้ข้อสรุปจากการทบทวนวรรณกรรมแล้ว จึงนำปัจจัยที่ศึกษามาได้ มาประกอบกับการสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการ จากนั้นนำปัจจัย 3 ด้านที่ได้ คือ จุดร่วมระหว่าง การจัดการทางกายภาพ การออกแบบ และความพึงพอใจ มาวิเคราะห์ อภิปรายและสรุป เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการทรัพยากรทางกายภาพโรงแรมราคาประหยัดที่เหมาะสมกับการใช้งานด้านพื้นที่ ทั้งในส่วนผลประโยชน์ของผู้ประกอบการ และส่วนของลูกค้าได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป จากการศึกษาพบว่ากลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่ของโรงแรมราคาประหยัดๆ คือ พนักงานขาย (salesman) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ นักท่องเที่ยวชาวไทย นักธุรกิจ และข้าราชการ ตามลำดับ ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการทรัพยากรกายภาพและการออกแบบคือ ด้านการบำรุงรักษาและการซ่อมแซม (operation and maintenance) และด้านการจัดการบริการที่เกี่ยวข้อง (facilities support service) ส่วนผลการศึกษาด้านรูปแบบของห้องพักที่ลูกค้าพึงพอใจมากที่สุด คือ ห้องพักแบบเตียงคู่ ลักษณะสถาปัตยกรรมแบบร่วมสมัย เน้นการใช้วัสดุท้องถิ่น เข้ามาตกแต่ง ระบายอากาศด้วยวิธีธรรมชาติ คงสภาพแวดล้อมทั้งในและรอบตัวอาคารให้มีความเป็นพื้นถิ่น สิ่งอำนวยความสะดวกส่วนกลาง 6 อันดับแรก ที่ลูกค้าเห็นว่าจำเป็นมากที่สุด ควรประกอบไปด้วย ห้องอาหาร ร้านสะดวกซื้อ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว สระว่ายน้ำ และนวดแผนโบราณ

Abstract

Nowadays, facility management in upcountry budget hotels is unstandardized, while the budget hotels businesses have increasing risen. The aim of this paper is to study customer behaviors and facility management guidelines for usable areas of budget hotels in the East-West Economic Corridor (EWEC) Province, specifically budget hotels in Amphoe Muang, Mukdahan Province. The concepts and theories of facility management emphasize problems of operation and maintenance (O&M), facility support services, hotel design standards, hospitality design theory, and budget accommodation concept. Literature review revealed the factors that influence budget accommodations through structured interviews with the selected budget hoteliers. The results by analysis, discussion and conclusion provide design guidelines for budget hotels in the East-West Economic Corridor in forthcoming future. Budget hotel customers in Mukdahan are salesman, foreign tourists and Thai tourists, and businessmen. This study found that factors affecting facility management and design are in terms of Operation and Maintenance and Facilities Support Service. The results show that room styles which provided best customer satisfaction were double rooms, contemporary style using local materials, natural ventilation and vernacular environment. The six priorities of facility function in public space are: restaurant, minimart, tourist information, swimming pool and Thai massage.

คำสำคัญ (Keywords)

การออกแบบโรงแรม (Hotel Design)

โรงแรมราคาประหยัด (Budget Hotel)

การจัดการทรัพยากรทางกายภาพ (Facility Management)

มุกดาหาร (Mukdahan)